

МСЕК відходять у минуле. Що натомість?

Корупційні скандали, пов'язані зі Медико-соціальними експертними комісіями, стали причинами гучних відставок і масових перевірок. А Уряд підготував план з протидії правопорушенням серед МСЕК. У чому цей план полягає та коли його втілять у життя, дізнався Центр громадського моніторингу та контролю.

Мільйони хабарів та прокурори-інваліди

Яскраві кадри затримання керівниці Хмельницького обласного центру медико-соціальної експертизи Тетяни Крупи розлетілися українськими медіа на початку жовтня. Вдома у чиновниці знайшли майже 6 мільйонів доларів США у різних валютах. Під час обшуку Тетяна Крупа намагалася позбутися частини грошей, викинувши дві сумки з пів мільйоном доларів через вікно. Тетяні Крупі повідомили про підозру в незаконному збагаченні, а її справу передали до Національного антикорупційного бюро. Чиновниця перебуває під вартою з альтернативою внесення застави у 500 мільйонів гривень.

У середині жовтня скандал із МСЕК на Хмельниччині отримав продовження. Журналіст Юрій Бутусов опублікував інформацію, що 49 прокурорів регіону на чолі з обласним прокурором Олексієм Олійником оформили інвалідність через корупційну схему Тетяни Крупи у МСЕК. Нині встановлено, що 61 прокурор із Хмельниччини має інвалідність.

Після старту масштабних перевірок по всій країні шість керівників обласних та спеціалізованих прокуратур написали заяви про звільнення. У відставку йдуть очільники Запорізької, Рівненської, Тернопільської, Харківської та Черкаської обласних прокуратур, а також голова Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Південного регіону. Минулого тижня у відставку подав і Генеральний прокурор

Андрій Костін.

У центрі корупційного скандалу опинилася і Миколаївщина: у керівниці тамтешньої обласної МСЕК знайшли понад 450 тисяч доларів. Кошти чиновниця зберігала у квартирі свого сина, на якого оформила ще й три незадекларовані квартири. Під час обшуку у чоловіка чиновниці знайшли російський паспорт. А згодом з'ясувалося, що його мати оформила собі і сину інвалідності для отримання від держави додаткових пільг та соціальних виплат. Наразі у цій справі тривають слідчі дії.

Масштаби проблеми

У Службі безпеки України наводять вражаючу статистику: лише у 2024 році про підозру повідомили 64 посадовцям органів медико-соціальної експертизи. Про масштаби порушень свідчать і надані Міністерством охорони здоров'я дані: під час спільної перевірки МОЗ із правоохоронцями у понад 3 тисячах справ медико-соціальних експертних комісій було виявлено порушення. На тлі повідомлень про масштабні зловживання у МСЕК Президент України скликав засідання Ради національної безпеки і оборони. На ньому ухвалили рішення ліквідувати медико-соціальні комісії. "Те, що відбу-

вається з МСЕК - медико-соціальними експертними комісіями - та нахабством людей, зокрема прокурорів, які скористалися своїми зв'язками із МСЕК та оформили собі фальшиві інвалідності. Я чекаю від правоохоронців, передусім СБУ, ДБР, Офісу Генпрокурора, відповідних швидких жорстких рішень", - наголосив Володимир Зеленський.

Як повідомив Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль, Кабінет Міністрів затвердив план щодо протидії корупційним та іншим правопорушенням серед МСЕК. У тому вигляді, в якому вони існують, медико-соціальні експертні комісії будуть ліквідовані вже цього року. Водночас наступного місяця Міністерство охорони здоров'я та Міністерство цифрової трансформації України мають представити рішення щодо цифровізації всіх етапів проходження таких комісій. А протягом трьох наступних місяців триватимуть перевірки - для перегляду рішень, які ухвалювали МСЕК, створюється спеціальна група.

Особиста участь з адвокатом на МСЕК: за що проголосувала Верховна Рада?

Між тим, як повідомили в Українській Гельсінській

спілці з прав людини, 29 жовтня народні депутати ухвалили у другому читанні законопроект №11225 "Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення процедур проведення медико-соціальної експертизи" від 30 квітня 2024 року. Його підготували представники неурядових організацій - Української Гельсінської спілки з прав людини та ГС "Ліга Сильних". Головна зміна, якої добивалися правозахисники, - вилучити обов'язок людини брати участь у засіданнях МСЕК. Цю ініціативу підтримали депутати і законопроект оперативно проголосували у першому читанні. Але вже перед другим читанням з документа зникла головна вимога розробників законопроекту № 11225.

За яку реформу МСЕК проголосувала Верховна Рада - роз'яснила аналітикиня УГСПЛ Олена Семьоркіна. "Під час пленарного засідання 29 жовтня 2024 року народні депутати проголосували за законопроект №11225 в цілому. Після внесення поправок в ньому зникла вимога відмінити зобов'язання пацієнта брати особисту участь у засіданні МСЕК. Відповідно, норма в чинних законах залишається. Єдине, що залишається в тексті ухваленого закону, - це норма діючої постанови Кабінету Міністрів України №1317. Вона визначає ті випадки, коли людина може проходити комісію дистанційно. Наприклад, так зараз роблять для наших військових, які перебувають на ліку-

ванні чи реабілітації за кордоном. Також комісія може виїздити до пацієнта "на дім" або у відповідний заклад, якщо йдеться про лежачого хворого. Але ці норми діяли до цього законопроекту, тобто тут нічого не змінилося".

Із нових моментів, які експерти УГСПЛ не пропонували в першій редакції станом на 17.09.2024 (ухвалення в першому читанні), але з рештою вони були ухвалені - це: МСЕК повинна мотивувати своє рішення і віддати його особі. На засідання МСЕК пацієнт може приходити з адвокатом (законним представником), незалежним лікарем або фахівцем з реабілітації. Адвокат (законний представник) та сама особа можуть фільмувати або записувати сам процес і використовувати ці кадри/аудіо у разі оскарження.

Ці зміни правозахисники оцінюють позитивно. Оскільки нині чимало адвокатів, які представляють інтереси не згодних з рішенням МСЕК пацієнтів, витрачають час на те, щоб отримати на руки рішення з мотивацією лікарів МСЕК, які надали групу інвалідності або у ній відмовили.

За словами Олени Семьоркіної, участь адвоката (законного представника) може бути забезпечена через державну систему безоплатної правової допомоги. Проте участь незалежного лікаря/фахівця з реабілітації пацієнт має забезпечити з власної кишені.

В ухваленому законі прописана система позасудового оскарження. Саме по собі - це добре. Але погано, що саму процедуру просто перенесли із чинної постанови Кабміну №1317. Тобто пацієнт, не згодний з рішенням МСЕК, має оскаржувати його у вищому органі всередині системи МСЕК. Це ті ж самі лікарі, вони всі один одного знають, тому годі й сподіватися на об'єктивність цього розгляду! Тобто цементується діюча неефективна система.

Закон №11225 також передбачає персональну відповідальність лікарів МСЕК та голови. Але у документі визначений лише намір. Функція визначення критеріїв для "відсторонення з посади" у разі виявлених порушень надається Кабміну.

Ухвалений документ направлено на підпис Президента Володимира Зеленського.

Понад 20 мільйонів на розвиток бізнесу

У Тернопільській області 46 учасників бойових дій та членів їх сімей уже отримали гранти на розвиток бізнесу на понад 21,7 млн грн.

"Грант для ветеранів та другого з подружжя" діє в рамках урядового проєкту "єРобота". Більшість з тих бізнесів діють у сферах харчування, роздрібної та

оптової торгівлі, розведення тварин, бджільництва, надання перукарських та стоматологічних послуг.

Важливо, що завдяки грантам створять майже 100 робочих місць.

Також варто додати, що учасникам бойових дій, які отримали грант від 500 тис. грн до 1 млн грн, Тернопільська ОВА відшкодує 50% власного внеску співфінансування у розмірі до 100 тис. грн.

Справи аграрні

Виготовили понад 157 тисяч тонн цукру

На заводах Тернопільщини у цьому сезоні переробили понад 1,1 млн тонн буряків і виготовили понад 157 тисяч тонн цукру. Про це повідомив директор департаменту агропромислового розвитку обласної військової адміністрації Володимир Стахів.

Керівник митниці відвідав підприємство "Лан-Оіл Трейд" для обговорення шляхів співпраці

Керівник Тернопільської митниці Юрій Мацібора з робочим візитом відвідав підприємство "Лан-Оіл Трейд", яке є одним із ключових елементів аграрного холдингу ОККО GROUP, і зустрівся з його директором Олегом Радюком для обговорення подальшої співпраці у сфері митного оформлення експортної продукції та оптимізації процесів міжнародної торгівлі. Підприємство "Лан-Оіл Трейд" спеціалізується на переробці сільськогосподарської продукції, виробництві рослинної олії, шроту та біо-

палива, і відіграє важливу роль в економіці регіону.

Гостя ознайомили з виробничими потужностями заводу та продемонстрували процес переробки соняшникового і ріпакового насіння, які перетворюються на високоякісну олію та шрот, частина яких експортується до країн Європи.

"Із директором компанії Олегом Радюком обговорили можливість спрощення митних операцій з експорту продукції підприємства у країни Європи: Литви, Польщі, Угорщини та Румунії, - зазначив в.о. началь-

ника Тернопільської митниці Юрій Мацібора. - Ефективна співпраця з підприємствами аграрного сектору, такими як "Лан-Оіл Трейд", є одним із пріоритетів нашої діяльності. Важливо забезпечити максимально швидке митне оформлення експорту продукції, що сприятиме розвитку економіки держави та її інтеграції на міжнародні ринки".

За словами директора підприємства Олега Радюка, партнерство з митницею сприятиме ефективному здійсненню зовнішньоекономічних операцій та розвитку експортного потенціалу компанії.

Він зазначив, що сезон цукроваріння в області триватиме орієнтовно до січня. Заводи переробляють буряк, вирощений як на Тернопільщині, так і в сусідніх регіонах. Загалом в області планують виготовити близько 240 тис. тонн цукру.

Кукурудзу з посіяних 131 тис.га уже зібрано з 74 тис.га, що становить 56 відсотків. У засіках - 62 тис. тонн з середньою урожайністю 89,6 центнерів з гектара.

Щодо солодких коренів, то з посіяних 28,6 тис.га уже зібрано цю солодку культуру з 21,6 тис.га, що становить 81 відсоток. Середня урожайність цукристих становить 579 центнерів з гектара.

Бюджет країни отримав від Тернопільської митниці понад 6,6 млрд гривень

За результатами січня-жовтня 2024 року суб'єкти ЗЕД, які здійснюють зовнішньоекономічні операції у зоні діяльності Тернопільської митниці, перерахували до держкарбніци понад 6,6 млрд гривень, що на 1,6 млрд грн більше аналогічного періоду минулого року.

У розрізі видів податків найбільше коштів надійшло від сплати податку на додану вартість - понад 5 млрд 767 млн гривень. Також сплачено 686 млн гривень мита і 159 млн грн акцизного податку.

Дякуємо бізнесу за ефективну взаємодію, яка допомагає досягати таких вагомих результатів. Продовжуємо працювати над підтримкою економіки країни!

На Тернопільщині працюють іноземці з 20 країн

Упродовж січня-вересня 2024 року в Тернопільському обласному центрі зайнятості було видано, продовжено термін дії чи внесено зміни до 23 дозволів на застосування праці іноземних громадян та осіб без громадянства. Найбільше дозволів на працевлаштування в Україні отримали громадяни Туреччини, Польщі та США.

Іноземці працюють в гуртовій та роздрібній торгівлі (27,3%), переробній промисловості (24,1%), сільському господарстві (23,0%), у сферах інформації і телекомунікацій та охорони здоров'я і надання соціальної допомоги (по 5%).

49 роботодавців Тернопільщини використовували працю 58 іно-

земців з 20 країн, зокрема, Польщі, Турецької Республіки, Німеччини, Таїланду, Марокко, Вірменії, Бельгії, Чехії, Данії, США, Швейцарії, Литви, Франції, Китаю, Болгарії, Білорусі, Італії, Нідерландів, Ізраїлю та Казахстану.

Більшість іноземців, які офіційно працюють на теренах області, обіймають керівні посади та належать до категорії "іноземні наймані працівники".

За більш детальною інформацією щодо працевлаштування іноземців зверніться у відділ рекрутингу управління реалізації політики зайнятості Тернопільського ОЦЗ, на "гарячу лінію".

Справи приватні ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМ

П. загублене тимчасове військово посвідчення, видане Тернопільським МВК 1.07.2005 року на ім'я Біловус Андрій Григорович 26.04.1987 р.н., вважати недійсним.

П. втрачений державний акт на право приватної власності на землю, серія II - ТР, №019651, виданий 6 серпня 2001 року Лановецькою

селищною Радою на ім'я Нестер Микола Броніславович, вважати недійсним.

П. втрачений державний акт на право приватної власності на землю, серія II - ТР, №019652, виданий 6 серпня 2001 року Лановецькою селищною Радою на ім'я Нестер Ольга Маркіянівна, вважати недійсним.

Чи можна отримати пенсію, якщо нема стажу?

Так, українцям, які ніколи не працювали, призначається соціальна пенсія без стажу.

Люди, які не мають достатнього стажу для виходу на пенсію за віком або взагалі ніколи не працювали, не залишаються зовсім без допомоги від держави.

Таким людям призначається соціальна пенсія без стажу. Однак вони мають досягти певного віку та відповідати кільком умовам. Повідомляється, що якщо страховий стаж недостатній, то можна "докупити" відсутні роки. Люди, яким не вистачає стажу для виходу на пенсію, можуть почекати до віку, коли їхній стаж буде достатнім.

Нагадаємо, скільки стажу треба для виходу на пенсію: у 60 років - 31 рік стажу; у 63 роки - 21 рік; у 65 років - 15 років.

Якщо ж людина взагалі ніколи не працювала, то їй призначають соціальну допомо-

гу. Отримати її можна тільки після 65 років. Розмір виплат прирівнюється до прожиткового мінімуму, у 2024 році це 2361 гривня.

Для призначення допомоги потрібно звернутися до найближчого органу соцзахисту. Із собою потрібно мати паспорт, довідку про страховий стаж із Пенсійного фонду, декларацію про доходи на основі довідок від кожного члена сім'ї.

При цьому особі можуть відмовити в призначенні соціальної пенсії. Підстави для відмови можуть бути такі: особа працює, отримує пенсію, здає в оренду квартиру або має інші джерела доходу; хтось із членів сім'ї за останні 6 місяців придбав товар або послугу вартістю понад 50 000 гривень; у власності особи або її членів сім'ї є друге житло або більше однієї машини.

Також соціальну допомогу не призначають, якщо середньомісячний сукупний дохід сім'ї за останні 6 місяців перевищує 2361 гривню.

Ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R30-02865. Рішення Нацради України з питань телебачення і радіомовлення №571 від 29.02.2024 р.

Висловлювані авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Оригінали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - лише на сторінках газети. Матеріали під рубрикою «Політична трибуна» надруковані на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

E-mail редакції: reklama-svoboda@ukr.net svoboda-te@ukr.net Сайт: svoboda.te.ua Чергова - Галина Вандзеляк

Віддруковано: ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37, (067) 352-18-51. сайт www.a-print.com.ua. Замовлення № 1212 Тижневий тираж 12200

Свобода

плюс Тернопільщина

Головний редактор
Тарас Савчук

46008, м. Тернопіль, вул. Торговиця, 11, ТОВ «Редакція газети «Свобода». Р/р16380805000000026000624332 в АТ «Райффайзен Банк Аваль», МФО 380805, код 21157527

Відповідальний секретар: Віктор Уніят
Літературний редактор: Наталія Гаврішко
Журналісти: Галина Вандзеляк
Бухгалтерія: Галина П'ятківська
Рекламний відділ: Оксана Волошина
Журналісти: тел. 0 (352) 23-55-02
Реклама: тел. 0 (68) 932-29-05
Індекси видання: 61369, 40184.

Реклама у «Свободі».
Тел. (068) 932-29-05

astramia.com.ua
Медицинський центр
Лікування алкоголізму та куріння
Психіатрія, неврологія, рефлексотерапія
Народна та нетрадиційна медицина
(0352) 51-50-00
м.Тернопіль, вул. Малишка.2
Самолікування може бути шкідливим для вашого здоров'я

Село Крогульці в житті Богдана Лепкого

■ Село Кро(е)гульці нині належить до Чортківського району. Перша писемна згадка про нього відома з 1574 року.

У цьому селі в дерев'яній церкві святої великомучениці Параскеви П'ятниці 9 листопада 1872 р. греко-католицький священник о. Михайло Глібовицький хрестив свого онука Лепкого, іменами Богдан-Нестор-Теодор згідно з церковним календарем. Дочка о. Михайла Глібовицького Домна (1850-1913) вийшла заміж за уродженця містечка Куликів Львівської області, випускника Львівського університету, пароха (рукопокладений на священника в 1871 р. і взяв тоді шлюб)

села Ялинкувате на Львівщині о. Сильвестра Лепкого (1845-1901), відомого просвітянина, письменника (псевдо Марко Мурава), котрий був другом багатьох відомих українців Галичини...

Отець Глібовицький (1814-1887) в 1873 р. перейшов на парафію у м. Бережани, а парохом у на той час Кро(е)гульці став його зять о. Сильвестр, який служив громаді до 1879 р. (був переведений у с. Поручин, а потім - у с. Жуків біля Бережан). Родину у Крогульцях відвідував відомий адвокат, літератор, громадський діяч, дядько Богдана й Миколи Лепких, брат Домни Лонгин Глібовицький.

Сім'я Лепких проживала на проборстві, що було біля церкви. У них народилося 8 дітей, та не всі вижили. Від дифтериту в Крогульці за одну ніч померли 2 сестрички і братчик, коли Богданчику було 5 років. У Крогульцях 21 листопада 1878 р. також народився брат Богдана Лепкого Микола, що в майбутньому став відомим педагогом, політичним і просвітницьким діячем. А брат Богдана Лев (Левко) став з літами відомим публіцистом, поетом, композитором, художником. Народився він

7 грудня 1888 року в с. Поручин. На Бережанщині також народилося ще дві сестри братів Лепких...

Дитинство Богдана Лепкого пройшло в Крогульцях серед чарівної природи, селянських дітей, людей, які обслуговували його родину. Про дитячі роки він згадує у своїх спогадах "Казка мого життя" (1936, 1941, 1967), які складаються з трилогії - "Крегулець" (1936), "До Зарваниці" (1938) і "Бережани" (1941). Крогульці були милі й дорогі майбутньому письменнику. Він мав багато псевдонімів і криптонімів, серед яких був і Федір Крегулецький.

Початкову освіту Богдан здобув вдома. Основи шкільних наук викладав йому домашній учитель Б. Бахталовський. Саме він і познайомив хлопця з віршами Т. Шевченка, прозовими творами Г. Квітки-Основ'яненка. Його оточували у селі народна пісня, музика, малярство, фольклор рідного народу.

Мати Домна співала синочкові коліскові, а потім - "Не щибечи, соловейку", "Скажи мені правду, мій милий козаче" під акомпанемент гітари. Батько Сильвестр грав на скрипці, заохочував Богданчика до малювання, розповідав йому про

відомих людей на портретах, які висіли на стінах приходства... Співала йому народні пісні й няня Марія Яницька з-під Кам'янця-Подільського. Він пригадував її пісні "Ой, їхав чумак з Криму додому", "У Гусятині на риночку капелія грала" та інші. А як сильно впливали на дитину казки няні Марії! Дорослим напише, що "казчина сестра - це пісня", що вони - "найкращі обі". Пригадує у спогадах, що чарували його серце співанки парубків і дівчат, які в жнива працювали на полі. Слухав в церкві св. Параскеви, куди приводила мати Домна, співи крегульчан під час Служб Божих. Любив спів і оповідки дяка Іллі. Запам'ятав і солоспівітки Дарії Глібовицької (1886-1934). Стежив за вертким пензлем у руках маляра, німця Швугера, який у їхньому домі малював ікони для церкви.

У першій частині своїх спогадів "Крегулець" Б. Лепкий пише: "Церковця дерев'яна, старенька і маленька, клямбрами внутрі постягана... Ти перша чула мій шепіт і молитви, перша бачила мій перший лет в країну тайн незбагнених..." Згадує і фірмана Василя Пачкаря із-за Збруча, в минулому бунтівника, що повернувся з Сибіру. Він частував хлопчину-поповича горіхами, любив коней-шпаків діда Михайла, приводив за руку Богданчика у стайню, заохочував його пригощати їх з долонь цукром.

Фірман казав хлопчикова бути в житті правдолюбом, бо за це його будуть шанувати свої й чужі. В дитинстві Богданчик ходив із селянськими дітлахами на ставок, який дід Михайло викопав у Розі, і на пасіку в Криничках, яку доглядав пасічник Кость Голубович із дружиною.

Якось пішов з хлопцями купатися на ставок, заплутався в жабурині, кричав, дорослий селянин врятував його... Він тоді не знав, що врятував велику Людину, великий талант, котрий своєю працею і розумом прислужився людству, рідній Україні, залишивши велику творчу спадщину - твори художні, критичні, публіцистичні, літературознавчі, перекладні, а також малярські роботи, що він дасть правдиву історичну оцінку українському

гетьманові Іванові Мазепі в своїх повістях "Мотря" (у 2-х томах), "Не вбивай" (обидві - 1926), "Батурин" (1927), "Полтава" (у двох томах, 1928-1929).

Проживав і перебував письменник і громадсько-культурний діяч Б. Лепкий у багатьох населених пунктах України, закінчив свій земний шлях 21 липня 1941 р. в польському Кракові. Похований на Раковецькому цвинтарі у гробівці свого приятеля Ігнатія Шайдзінського. У 1972 р. на могилі встановлено барельєф письменника (скульптор Григор Педре).

У 1991 р. відкрито кімнату-музей у школі села Крогульці, 20 жовтня 1992 р., понад 30 років тому, на подвір'ї колишнього приходства, біля церкви св. Параскеви, відкрито й освячено пам'ятник письменникові Б. Лепкому (скульптор Василь Садовник), на місці колишнього проборства в 1991 р. встановлено меморіальну дошку з написом "Тут стояв будинок, в якому провів дитячі роки видатний український письменник, громадський діяч Богдан Лепкий (1872-1941)".

Учителі місцевої школи, бібліотекарі, літератори Чортківщини проводять пам'ятні заходи, присвячені родині Лепких-Глібовицьких, бо "найкраща в світі прислуга - це правда, висказана в час", бо своїми творами талановитий український письменник Б. Лепкий формував національну свідомість народу в минулому і сьогодні, щоби ми прийшли до остаточно самостійної країни. Частими гостями Крогульців бувають педагоги, учні краю, громадсько-культурні діячі країни, гості нашої держави та з-за кордону.

Батько письменника спочиває на цвинтарі в с. Жуків, нині Тернопільського району, мати - у Бориславі, дід М. Глібовицький - у Бережанах, де проживав із 6-річного віку, навчався і працював Б. Лепкий. Прах брата Лева (Левка) прийняла земля Америки, а брата Миколи - Чехія.

Актуальні слова письменника Б. Лепкого й нині: "Орю. Кладуться скиби чорні та глибокі, довгі предовгі. А під тими глибами мої сили, моя молодість, моє всьо..."

Б. Лепкий якось написав, що він слави не бажав. Славу дає Людині народ, котра в нього заслужила своїм талантом і працею, вірністю і любов'ю. І будемо Лепкого-мазепинця пам'ятати, поки Сонце Свободи сіятиме над його материзною, поки житимуть українці на планеті Земля.

Іван БАНДУРКА

Музичні інструменти від благодійників

■ Шумській школі мистецтв передали музичні інструменти від благодійників. Серед цих інструментів - труби, саксофони, скрипки та акордеони.

Вартість набору нових інструментів становить понад 20 тисяч євро.

Шумчани щиро дякують директору музичної школи, завідувачу кафедри духових інструментів та капелмейстеру, вчителям та учням музичної школи міста Кюнцильзау (Німеччина) за такий щедрий подарунок. Перевізнику за безоплатне перевезення інструментів в Україну. А також Андрію та Наталії Ільків за те, що підтримують дітей-шумчан в їх творчому розвитку.

Героя нема - залишилися книги...

■ У Тернополі у дитячій бібліотеці-філії №4 відбулася презентація сімейної бібліотеки загиблого захисника України Дениса Кузнецова. Книжкова виставка "Ті, хто дихають волею, - читають" стала даниною пам'яті Денису та його любові до книг.

Ініціатором цієї благодійної справи стала дружина воїна Олеся. Вона передала бібліотеці понад 200 книжок для дітей та дорослих, серед яких - сучасна література, детективи, фантастика, класика та багато іншого.

Денис Кузнецов народився 30 жовтня 1977 року, закінчив географічний факультет Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. До повно-

масштабного вторгнення був спелеологом, географом та мандрівником, разом із іншими фахівцями досліджував печеру Озерна. А також був керівником спелеошколи при Клубі спелеологів "Поділля".

З початку війни Денис Кузнецов обрав зовсім інший шлях. Без вагань став на захист України, обійнявши посаду командира 3-го відділення зенітно-ракетного взводу. Чоловік героїчно загинув 10 червня 2023 року в районі с. Ольгівське Запорізької області, захищаючи свою Україну. Дружина, матір та сестра так і не дочекалися його повернення.

Життя Дениса було присвячено науці, дослідженням, навчанню дітей та служінню людям. А любов до книг стала втіленням його багатогранної особистості. Тепер кожен може дізнатися про Дениса більше, прочитавши їх.

Відзначили 106-ту річницю Листопадового чину

■ 1 листопада - визначна подія в історії українського державотворення. У ніч на 1 листопада у Львові розпочалося повстання, метою якого було встановлення української влади на західноукраїнських землях, відоме також як Листопадовий зрив.

Він став передумовою проголошення самостійної Західноукраїнської Народної Республіки. У вирі подій опинилася і Тернопільщина. З нагоди 106-річчя Листопадового чину у Тернополі відбувся мітинг-реквієм та покладання квітів до могил січових стрільців. На Микулинецькому кладовищі зібралися представники влади та громадськості, аби вшанувати пам'ять наших героїчних земляків, які брали участь у буремних подіях Листопадового зриву, та всіх, хто віддав своє життя за волю і незалежність нашої держави.

Участь у пам'ятних заходах взяли заступник начальника Тернопільської ОВА Віктор Устинко, перший заступник голови Тернопільської обласної ради Володимир Болещук, депутати обласної ради Ярослав Дрюченко та Богдан Бутковський.

Допоки ми живі - житиме пам'ять про героїв, які віддали своє життя за волю і незалежність нашої держави.

Результати матчів Ліги чемпіонів та Ліги Тернопільщини

3 листопада відбулися чергові поєдинки у Лізі чемпіонів та Лізі Тернопільщини сезону-2024/25. Пропонуємо вашій увазі результати матчів.

Ліга чемпіонів.

Група "А". "Шлях" (Шляхтинці) - "Поділля-2" (Васильківці) - 1:1 (1:1). Голи: Роман Лясота (10). - Назар Кравчук (45+1).

Група "Б". "Вікторія" (Великі Бірки) - ФК "Присівці" - 3:2 (1:1). Голи: Вадим Гавдьо (40, 46), Владислав Столяр (78). - Віталій Тимчишин (31), Микола Жвірблевський (80). На 30-й хвилині В. Столяр ("Вікторія") не реалізував пенальті.

ФК "Плотича" - "Агроюніт-Захід" (Обич/Залісці, Шумська ОТГ) - 2:1 (2:1). Голи: Олександр Грінько (13),

Андрій Когут (44). - Ігор Стельмашук (23).

Ліга Тернопільщини.

Група "А". "Серет" (Петрики) - Динамо" (Красівка) - 0:3 (0:3). Голи: Роман Шпарко (10), Тарас Плішка (16), Олександр Пиж (34).

Група "Б". "Фенікс" (Біла) - ФК "Фаворит" (Забойки) - 2:1 (0:1). Голи: Назар Ненчин (52, 86). - Андрій Тарасенко (15).

Група "В". ФК "Біла" - "Спиртовик" (Мишковичі) - 2:1 (0:1). Олександр Процик (66), Юрій Москалик (71). - Сергій Орнич (31).

Команди в групах у 2024 році змагатимуться в два кола, після чого по чотирі кращі колективи гратимуть уже в 2025 році у півфіналах.

Прочитане

Промовляння зболеної душі

Людині, яка, образно мовлячи, живе у світі літератури, завжди цікаво про що пишуть інші. Звісно, кожен такий читальник має коло улюблених авторів. Але іноді таки хочеться пізнати щось нове. Отак і потрапила до мене поетична книга Галини Кухаришин "Праведна битва", яка й спонукала до відгуку.

Чому? Та перш за все тому, що вона - моя краєнка. Бо живе й працює у Зборові, а автор цих рядків народився на Зборівщині і деякий час газетярив у містечку над Стрипою. А ще прагнеться взнати те, хто продовжує традиції віршування, які позначовані іменами Григорія Радосівського, Наталії Віргуш, Олега Германа, Павла Лежака...

Вже анотація повідомляє, що авторку хвилюють події російсько-української війни. Та й присвята братові Володимир Шимківу, який зник безвісти під час виконання бойового завдання, говорить сама за себе.

У творах на воєнну тематику є різні так звані "підводні рифи". Спочатку треба зачепити питання про тих, хто пише, поділивши таких літераторів на дві частини. Адже не є секретом, що оповідають про свої почуття і безпосередні учасники бойовищ і ті, хто лише чув про них. Це - з одного боку. А з другого - поціновувачів красивого письменства цікавить літерострій.

Коли з такої точки зору балакати про віршування Галини Кухаришин, то впадає у вічі присутність небуденних образів. "Чорніють шрами, мов облямівка", "Встромила в серце пазурі війна", "І келихи крові, такі пурпурові, підносить кістлява..." громадянськість лірики зборівчанки приваблює її багатобарвистістю, якщо мати на увазі той

факт, що вона тісно переплітається з філософічністю, пейзажністю і любовністю.

Виразниками стали метафори, епітети та порівняння. Звернімо, приміром, увагу на окремі метафори: "...поцілую весняним дощем.", "Уста обвітрені сонце цілує", "плаха чекання", "чарунки слів", "повоєнне танго", "поріг війни"

Заслужують на увагу і "мешканці" книги, до яких належать рослини та дерева, звірята, птахи, зорі та небесні світила. А іноді трапляється так, що вони "зустрічаються" в одному рядку: "вчуса жити без тебе, брате, у сльозинках дрібних конвалій...", "доспіле яблуко у зраних руках", "...зайчик - побігайчик спить солодким сном", "а пам'ятаєш: як з тобою біля хати ми мостили місце молодому журавлю", "і заходить сонечко червлене...", "а я буду ворожити на зорі - зірниці", "чую: на вербі десь сич регоче, а мене у грудях аж пече..."

Варто, мабуть, сказати, що приваблює й поетична барвистість у так званому "самостійному плаванні": "А чи підеш мандрувати в гори сині-сині..." (про місяць), "...хмурить осні очі карі", "...сонний досвіток будить заграва і тривожиться неба синь", "я смуток в захмар'ї

розвію, де небо таке голубе".

Перший з них вражає природністю звучання: "...лиш зирить невсипуще Боже око так пильно, що аж лячно сатані", "Ангел запише на чистій сторінці: - закатували, бог - українці". Не залишається непоміченим й "пірнання" у фольклорну течію.

Є ще кілька питань, які, на мою думку, неможливо оминути. По-перше, втішно, що авторка вміло використовує різноформ'я для вираження думки. Поряд з традиційною силобо-тонічною лірикою бачимо пісенні тексти, сценарій вертепу на новий лад, сатиричні твори. По-друге, позитивності сприймання сприяє і назва друку, бо ім'я написаного опосередковано свідчить про неповторність поезомислення. Чи не кожного, мабуть, зацікавлять друки, які мають на обкладинках такі імення "Сторож покинутого раю" (Теодозія Зарівна), "Шалений спокій вічності" (Олеся Мудрак), "За поворотом мого погляду" (Олена Пашук). Навіть підсвідомо відчувається, що вони вмотивовано впливають з певного образу видання. І це - своєрідна традиція сучасного поезотворення. Але не маємо права забувати і того, що подібний принцип існує і у звичайних найменнях, саме таким шляхом пішла і Галина Кухаришин. Вчитаймося у рядок: "Битва за волю - праведна битва". Нічого надзвичайного, коли врахувати її ж "Життєдайну любов", "Зацілована дощем", "Не біймось, а біймось", "Душа, заримована в слово".

Ще згадаю про таке: частина віршів "прицвяховує" цікавими образами "Не поезія - згусток болю", "До неба душу кликала сурма". Гарнота!

Ігор ФАРИНА

В обласній футзальній лізі братимуть участь 40 команд

■ 31 жовтня в приміщенні Асоціації футболу Тернопільщини під керівництвом голови АФТ Тараса Юрика відбулася підсумкова нарада з організації футзальних змагань сезону-2024/25.

Керівництво Асоціації футболу Тернопільщини спільного з представниками команд погодили поділ команд-учасниць на ліги. За спортивним принципом, за підсумками минулого сезону, сформовано чотири ліги (вища, перша, друга, третя), у яких змагатимуться у два кола по 10 команд. Старт Тернопільської футзаль-

ної ліги нового сезону заплановано на 16-17 листопада 2024 року. Змагання відбуватимуться в двох спортивних залах: ФОК - вища ліга, СК "Політехнік" - перша, друга та третя.

Заявковий період для Тернопільської футзальної ліги триватиме до 25 листопада.

Подаємо перелік команд вищої ліги: "Гермес-7" (Тернопіль), "Ветерани Тернопільщини 40+", МФК "Тернопіль", "Вікторія" (Великі Бірки), ФК "Смиківці", "Поділля" (Велика Березовиця), "Поділля" (Васильківці), ФК "Івачів", "Говерла" (Дубівці), "Сокіл" (Велика Березовиця).